

broda od XV w.; cz. *brada*, ros. *borodá*, sch. *bráda*, stcsł. *brada*. — Właściwie tylko części języków ie.: lit. *barzdà*, stgniem. *bart*, łac. *barba*.

brodaty od XV w. już też ie.; cz. *bradatý*, ros. *borodátýj*, sch. *bràdat*. — Lit. *barzdótas*, łac. *barlātus*.

brodło 'kupa słomy, siano', w Wielkopolsce 'deski, żerdzie nad boiskiem na skład słomy', od XV w., dziś małopolsko-wielkopolskie, też w nazwach miejscowych; stcz. *bradlo* 'skała', mn. *bradla* 'ogrodzenie, szaniec', dziś 'skała; poręcz; drążki gimnastyczne', słowac. *bradlo* też 'jama na ziemniaki', ros. *zá-brá-žo* 'część hełmu chroniąca twarz'; — psł. *bor-dlo, do *bor-ti (p. *broń*), budowa jak w *radło* (*or-dlo), *szydło*.

broić 'dokazywać', stpol. od XV w. 'robić, wykonywać, obcować', dial. też 'mówić'; cz. *brojiti* 'zachowywać się niespokojnie, podburzać', ros. dial. *broitś* 'ruszać, ryc, grzebać', ukr. *brójtity* 'dokazywać'; w pld.-słow. tylko 'liczyć' np. sch. *brójtiti*. — Pierwotnie iterativum do *briti* *briją* (p. *brzytwa*), *broiti*: *briti* jak *poiti*: *piti*, *gnoiti*: *gniti*, *goiti*: *iti*. Pierwotne znaczenie 'ciąć', jeszcze u Reja «miecz *broi*, siecze, a morduje» (gwarowo miecz *brojący*); pld.-słow. 'liczyć' od 'nacięcia, karbowania'; 'robić' polega na wtórnym uogólnieniu, por. bułg. *práštam* 'posyłam': pol. *praca* 'roboty'. Co do rozwoju znaczenia por. jeszcze słoweń. *norce briti* 'stroić żarty'. Co do gwarowego 'mówić' por. *dziać* i niem. *zählen* 'liczyć': *er-zählen* 'opowiadać'.

brona od XIV w.; cz. *brány* mn., ros. *boroná*, sch. *brána*. — Psł. *ǵorna, identyczne z psł. **ǵorn-* 'bronić (o pierwotnym typie słow. *brony* por. Murko WS XII 320 — 2); dokładnego odpowiednika poza słow. nie ma, zapewne od ie. **ǵher-* 'ciąć, rozcinać, rozdzielać', niem. *bohren* 'wiercić', stgniem. *borōn*, łac. *forāre*; gr. *φάρα* 'orzę'. — P. *broń*.

broń 'oreź', stpol. od XIV w. też 'krój pługa'; stcz. *brań*, dziś *zbrań*, strus. *boronś* 'walka, przeszkoda', stsch. *brân* 'walka, obrona', stcsł. *branś* 'spór, walka'. — Psł. *bornś (por. *bor-na, stpol. *brona* 'brama') = lit. *barnis* 'klótnia'; do zachowanego w stpol. i dial. *bróc się*, *ǵorjã borti, ros. *borjú borótś* 'zwalczam, pokonuję', stcsł. *borjã brati* 'walczyć'. Prapokrewne: lit. *barù barti* 'ganić, lżyć';